

ЛІТЕРАТУРА

1. *Ахманова О. С.* Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – 2-е изд., стер. – М : УРСС : Едиториал УРСС, 2004. – С. 249.
2. *Виноградов В. В.* "Русский язык" [Электронный ресурс] / В. В. Виноградов. Режим доступа: <http://slovari.ru/default.aspx?s=0&p=5310&a0=17#s061>.
3. *Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М.* Курс сучасної української мови // М. А. Жовтобрюх, Б. М. Кулик. – Частина І. 3-тє вид. – К.: Радянська школа, 1965. – С. 371.
4. *Исаченко А. В.* К вопросу об императиве в русском языке // А. В. Исаченко – РЯШ. – 1957. – № 7. – С. 7–14.
5. *Шведова Н. Ю.* Введение; Значения падежей; Предлоги; Частицы // Русская грамматика. Т.1. Фонетика. Фонология. Ударение. Интонация. Словообразование. Морфология // Н. Ю. Шведова. – М.: Наука, 1980. Т. 1. – С. 621–622.

ІЛЮСТРАТИВНІ ДЖЕРЕЛА

1. «Країна» (жовтень – листопад 2016).
2. «Еспресо» (вересень, листопад 2016).

*Волковська Анна
Вінниця*

ЗАСОБИ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ВІРШОВАНОГО МОВЛЕННЯ В ПІСЕННИХ ТЕКСТАХ ГРУПИ «THE BEATLES»

Поява теоретичних досліджень, виконаних на матеріалі пісенних текстів групи «The Beatles» (А. Н. Багіров, Н. Ю. Буркін, В. Еверет, Я. Інґліш, Н. Мерсер, А. Поллак та інші) обумовлена як поетичною, так і когнітивною складовою творчості зазначеної групи. У пропонованому дослідженні розглядається проблема демократизації віршованого мовлення на матеріалі 180 текстів пісень групи.

Демократизація – це один з ключових процесів в історії будь-якої мови, найбільш загальне поняття для процесів лібералізації мови, розмивання меж між функціональними підсистемами, взаємодії літературної мови і внутрішньо-літературних елементів, розхитування традиційної норми [2: 5]. У цьому дослідженні поняття демократизації звужується і розглядається як

проникнення розмовних кліше в поетичне мовлення.

Дослідження пісенних текстів проводилося згідно з класифікацією особливостей розмовного мовлення, представленою в роботах І. В. Арнольд [1]. Тому пісенні тексти групи «The Beatles» аналізувалися з точки зору двох протилежних тенденцій, характерних для розмовного мовлення – *компресії* та *надлишковості*. Оскільки компресія може проявлятися на всіх рівнях мови, то було розглянуто компресію фонетичну, лексичну і синтаксичну. Досліджуючи тексти на предмет надлишковості, виділялися так звані «заповнювачі пауз», подвоювання сполучників та подвійні заперечення.

Розглянемо засоби демократизації більш детально.

Компресія – це незакінченість, неповнота вираження думки. На фонетичному рівні вона виражається шляхом використання скорочених форм (*it's, it isn't, can't, you've* та інших), що є характерною ознакою англійської розмовної мови [1: 273]. Для досліджуваних нами текстів пісень найбільш характерною є фонетична компресія, яка мала місце у 162 випадках із 180.

Найбільш частотними операторами фонетичної компресії у текстах групи «The Beatles» є контаміновані граматичні одиниці: *I'm, I'll, don't, it's, I've, you're, can't*. Використання контамінованих форм у розмовному мовленні не пов'язане з виконанням якоїсь стилістичної функції, а спричинено темпом мовлення, економією вимовних зусиль, опорою на ситуативний і мовний контекст [3: 110]. Словесний матеріал у поезії організовується так, як цього вимагає композиція твору, тому автори часто використовують контаміновані граматичні форми або навпаки – повні, щоб створити необхідний ритм.

На рівні лексики компресія проявляється у використанні одноморфемних слів, дієслів з пост-позитивами, абрєвіатур, еліпсу, слів широкої семантики, у транзитивному використанні неперехідних дієслів [1: 273]. Що стосується сфери лексичної організації твору, чинником демократизації тут стає ще й принцип зниження, тривіалізації лексичного мовленнєвого матеріалу. Так, для пісенних текстів групи «The Beatles» найбільш характерними зниженими лексичними одиницями є такі: *gonna, wanna, gotta, lotta, oughtta, 'cause, thing, baby, cool, man, damn*. Ці лексичні одиниці мають синоніми серед слів нейтрального і високого стилістичного тону, і таким чином вирізняються певним стилістичним забарвленням. Одним із яскравих прикладів лексичної демократизації є пісня “*When I Get Home*” (*I got a whole lotta things to tell her when I get home. Come on, I'm on my way, 'cause I'm gonna see my baby today, I've got a whole lotta things I've gotta say to her*). Лексична компресія присутня в 95 творах із 180.

Для синтаксичної компресії найбільш характерними виступають синтаксичні еліптичні структури, найчастіше це мовленнєві утворення з пропущеним підметом. Менш продуктивними засобами синтаксичної демократизації є прийоми пропущення допоміжних дієслів, прийменників та

артиклів. Тексти «The Beatles» характеризуються значною кількістю еліптичних речень з пропущеним підметом, який виражений займенником, яскравим прикладом є пісня “*Eight Days A Week*” (*Ooh I need your love babe, Guess you know it's true. Hope you need my love babe, Just like I need you.*). Синтаксична компресія наявна в 40 текстах із 180.

Протилежною до компресії є тенденція надлишковості, яка пов'язана із спонтанністю, невідповідністю розмовного мовлення. До надлишкових елементів І. В. Арнольд [1] відносить насамперед так звані “time fillers”, слова які не несуть жодного синтаксичного навантаження (*well, I mean*) і подвоювання сполучників (*like as if*). Дослідниця пише, що елементи, які є надлишковими для предметно-логічної інформації можуть бути експресивними, наприклад подвійне заперечення (*don't give me no riddles*), або вживання особових займенників у наказових реченнях (*Don't you call mother names*).

Для пісенних текстів досліджуваної групи найбільш притаманними є заповнювачі пауз (*well, you know, mm*), наприклад “*Revolution 1*” (*You say you want a revolution Well, you know We all want to change the world*).

Також надлишковість проявляється у творах досліджуваної групи у вигляді здвійного заперечення (*I won't see her no more, don't need no diamond rings, I ain't no fool*), яке використовується авторами для підсилення вираженої думки, наприклад у пісні “*Can't Buy Me Love*” (*Say you don't need no diamond rings and I'll be satisfied*).

Ще однією характерною рисою пісенних текстів цієї групи є вживання неправильних з точки зору літературної англійської мови граматичних конструкцій, на зразок “*my love don't give me presents, she don't give boys the eye, she's no peasant, she don't care, me used to be angry young man, he come, he do, he wear”*. Проте такі розходження з літературною нормою не можна розглядати як неправильні, оскільки ці вирази у межах цієї мовної форми всім відомі і зрозумілі, тому вони теж є нормою, тільки діалектичною [1: 288]. Оскільки використання деяких особливостей функціональних стилів у художній літературі може виконувати дуже важливі змістові функції, то й в піснях «The Beatles» такі елементи просторіччя вживаються не випадково, а з метою посилення експресивності мови, наприклад у пісні “*She's a Woman*” (*My love don't give me presents, I know that she's no peasant*). Надлишковість зустрічається в 28 творах нашої вибірки.

Таким чином демократизація віршованого мовлення у пісенних текстах групи «The Beatles» була досягнута у значній мірі за допомогою компресії (91%), надлишковість складає тільки 9% від загальної кількості операторів демократизації. Компресія розподіляється таким чином: фонетична (50%), лексична (29%), синтаксична (12%). Проведене дослідження показало, що найбільш продуктивними засобами демократизації у досліджуваних текстах є фонетична і лексична компресія, проте синтаксична компресія і надлишковість теж грають важливу роль в процесі «орозмовлення» поетичного тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Арнольд И. В.* Стилистика современного английского языка (Стилистика декодирования) / И. В. Арнольд. – 3-е издание. – М.: Просвещение, 1990. – 301 с.

2. *Костомаров В. Г.* Языковой вкус эпохи: Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа / В. Г. Костомаров. – 3-е изд., испр. и доп. – СПб.: Златоуст, 1999. – 319 с.

3. *Мороховский А. Н.* Стилистика английского языка: Учебник / А. Н. Мороховский, О. П. Воробьева, Н. И. Лихошерст, З. В. Тимошенко. – К.: Выш. шк., 1991. – 248 с.

*Галкина Катерина
Вінниця*

ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ ДІЄСЛІВ ЗВУЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

У лексиці будь якої мови особливе місце займають дієслова зі значенням продукування звуку. Той факт, що лексика такого типу мало вивчається, пояснюється відсутністю системного опису звучань і недостатнім опрацюванням загальної теорії звукозображення. Але слід зазначити, що загальноприйняті звучання мають природний характер та завдяки цьому вони однаково сприймаються усіма носіями певної мови. Лінгвістична природа дієслів зі значенням продукування звуку цікавила і продовжує цікавити як вітчизняних так і закордонних дослідників у різні епохи. Деякі аспекти вивчення цього класу лексичних одиниць розглядаються у працях В. Г. Гака, Е. В. Кузнецової, І. Г. Рузіна, С. В. Вороніна, А. Доза (A. Dozat), К. Нюпора (K. Nyrop), М. Граммона (M. Grammont) та ін.

Опис будь-якої лексики вимагає її класифікації. Лексика зі значенням продукування звуку не є винятком, тому вдосконалюються та розробляються її класифікації на основі різних принципів.

У своїй роботі одним з перших приділив увагу проблемі когнітивних стратегій номінації І. Г. Рузін. У запропонованій ним класифікації лексем лежить принцип поділу за джерелом звуку. Він пропонує виділяти:

1) дієслова, що передають звуки неживої природи (дерев, рослин, та ін.): фр. *clapoter*- 'плескатись', укр. *шелестіти*;

2) дієслова, що передають звуки живої природи: фр. *coasser*- 'квакати', укр. *тявкати*;